

NIEUWSBRIEF

...OVER HET
ONTWIKKELEN VAN
ZELFSTANDIGHEID!

ZELFSTANDIG
(VER)WERKEN

ZELFSTANDIG LEREN

ZELFVERANTWOOR-
DELIJK LEREN

MEDE-EIGENAARSCHAP

Het ontwikkelen van zelfstandigheid moet je leren (geven)

We willen dat kinderen weten **dat** ze leren, **wat** ze leren en **hoe** ze leren. Ze zijn dan meer betrokken bij hun leerproces en worden mede-eigenaar van dat proces, maar die mate van zelfstandigheid moet je leren (geven). De ontwikkeling van zelfstandigheid gaat van zelfstandig verwerken naar zelfverantwoordelijk leren. De begeleiding van de leerkracht neemt af en de verantwoordelijkheid van het kind wordt steeds groter. Een leerkracht zal altijd de leerdoelen “bewaken” door met het kind een goede balans te zoeken tussen open- en gesloten uitdagingen.

Het ontwikkelen van zelfstandigheid vergroot de betrokkenheid van kinderen bij het leerproces. Ze worden mede-eigenaar van dat proces.

Van zelfstandig (ver)werken naar zelfverantwoordelijk leren

Bij zelfstandig (ver)werken bepaalt de leerkracht wat, waar, wanneer en hoe er geleerd wordt. De kinderen kunnen kiezen in welke volgorde ze de aangeboden oefeningen gaan doen. Als de zelfstandigheid groeit, dan bepaalt het kind ook waar en met wie het wil werken aan de opdrachten.

Als de ontwikkeling van zelfstandigheid het 'zelfstandig leren' bereikt, kan het kind ook de presentatievorm bepalen om het leren met anderen te delen. De kinderen zijn dan ook samen met de leerkracht verantwoordelijk voor het wat, wanneer en hoe er geleerd wordt.

De hoogste vorm van zelfstandigheid is zelfverantwoordelijk leren. In die fase worden bovenstaande items door het kind bepaald. Ook de manier van evalueren is dan de verantwoordelijkheid van het kind. De taak van de leerkracht is vooral coachend en begeleidend.

Het ontwikkelen van zelfstandigheid valt of staat met het stellen van een kader, zowel bij de inhoud van de leerdoelen als de vrijheid die gegeven wordt om het eigen leerproces vorm te geven. De kinderen moeten weten waar hun vrijheid stopt en die van een ander begint om verantwoordelijkheid te kunnen nemen.

Uiteraard verschilt het per kind en activiteit welke mate van zelfstandigheid ontwikkeld kan worden, maar het is goed om steeds bewust te kiezen wie wat bepaalt.

Naast de keuze hoe de verantwoordelijkheid van het leren verdeeld wordt, is het essentieel om met elkaar in gesprek te gaan waartoe je de zelfstandigheid van kinderen wilt ontwikkelen. Waarom vinden wij het belangrijk dat kinderen zelfstandig zijn? En geldt dat voor alle activiteiten? Welke mate van zelfstandigheid hebben kinderen nodig *hier en nu* en *daar en dan*?

Het gesprek over zelfstandigheid kun je in de klas ook houden, bijvoorbeeld aan de hand van rubrics. Waarbij kinderen handvatten krijgen waar ze naartoe willen, waar ze nu staan en wat de volgende stap is. Een mooie formatieve manier om de ontwikkeling van zelfstandigheid zichtbaar te maken!

Hoeveel zelfstandigheid hebben de kinderen in jouw klas?

Wie bepaalt...

Wat?

Waar?

Wanneer?

Volgorde?

Hoe?

Presentatie?

Evaluatie?